

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-280/20 - 1

Kohtuasi C-280/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

25. juuni 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Sofiyski rayoneni sad (Bulgaaria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. mai 2020

Hageja/Kaebuse esitaja:

ZN

Kostja/Vastustaja:

Generalno konsulstvo na Republika Bulgaria v grad Valencia,
Kralstvo Ispania (Generalkonsulat der Republik Bulgarien in der
Valencias, Hispaania Kuningriik)

MÄÄRUS

[...]

Sofia, 27. mai 2020

SOFIYSKI RAYONEN SAD (Sofia rajoonikohus) [...]

[...] võttis määruse tegemisel arvesse järgnevat:

1. Menetluse aluseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi ELTL) artikli 267 esimene lõik.
2. Isik, kes väidab olevat töötaja, esitas hagi Bulgaaria saatkonna vastu Valencias, Hispaania Kuningriik. Vaidluse all on küsimus, kas määruse (EL)

nr 1215/2012 sätteid liikmesriigi kodaniku ja sama liikmesriigi Euroopa Liidu asuva konsulaarteenistuse vahelise vaidluse lahendamise rahvusvahelise pädevuse kindlaksmääramiseks on kohaldatavad.

1. Kohtuasja pooled:

3. **1.1. Hageja:**

4. ZN – Bulgaaria kodanik, kelle aadress on Sofias

5. [...]

6. **1.2. Kostja:**

7. Bulgaaria Vabariigi peakonsulaat Valencia linnas, Hispaania Kuningriik

8. [...]

2. Poolte nõuded:

9. Hageja nõuab kasutamata jäänud põhipuhkuse hüvitamist rahas, milleks tal on õigus Bulgaaria Vabariigi tööõiguse järgi. Ta väidab, et tal on kasutamata tasustatav põhipuhkus ajavahemiku 2. jaanuarist 2013 kuni 31. detsembrini 2016 (4 aastat) eest kokku 120 kalendripäeva (30 päeva aasta kohta).

10. Kuna tema töö peakonsulaadis Valencias oli reguleeritud tsiviilõiguse üldnormide kohaldamisalasse kuuluva lepinguga, mida ei ole selgelt nimetatud töölepinguks, palub hageja lisaks tuvastada kohtuotsusega, et ta oli ka töölepingu pooleks. Ta väidab, et Bulgaaria menetlusõiguse üldpõhimõtte järgi, mille kohaselt igatüüpi võib õigustatud huvi olemasolu korral lasta tuvastada õigussuhte olemasolu, on ka temal õigustatud huvi selle asjaolu tuvastamiseks [lk 2].

3. Riigisisene õigus

11. **3.1. Tööseadustik** (Kodeks na truda, edaspidi „KT“ [...])

Ese ja eesmärk

12. **Artikkel 1.** [...] (1) Käesolev seadus reguleerib töösuhteid töötaja ja tööandja vahel, samuti kõiki sellega otseselt seotud õigussuhteid.

13. (2) [...] Töö tegemisega seotud õigussuhteid reguleeritakse eranditult töösuhetena.

Tasustatud põhi- ja lisapuhkus

14. **Artikkel 155.** [...] (1) [...] Igal töötajal või teenistujal on õigus tasustatud põhipuhkusele.
15. (2) [...] Esmakordsel tööleasumisel võib töötaja kasutada tasustatud põhipuhkust kohe, kui on täitunud töösuhte 8-kuuline minimaalne kestus.
16. (3) [...] Töösuhte lõpetamise korral enne töösuhte 8-kuulise minimaalse kestuse täitumist on töötajal õigus saada kasutamata jäänud tasustatud põhipuhkuse eest artikli 224 lõike 1 kohaselt arvestatud rahaliste hüvitist.
17. (4) [...] Tasustatud põhipuhkus kestab vähemalt 20 tööpäeva.
18. (5) [...] Töötajate teatud gruppidel on vastavalt nende töö erilisele laadile õigus pikendatud tasustatud põhipuhkusele, mis hõlmab lõikes 4 sätestatud puhkust. Ministerski savet (ministrite nõukogu) määrab kindlaks töötajate grupid ja puhkuse minimaalse kestuse.

Töötasu

19. **Artikkel 177.** (1) [...] Tasustatud põhipuhkuse ajal maksab tööandja töötajale hüvitist, mis arvutatakse selle tööandja makstud keskmise brutopäevalga alusel puhkusele eelnenud kalendrikuul, mil töötaja töötas vähemalt 10 tööpäeva.
20. (2) [...] Kui töötaja ei töötanud ühelgi kuul vähemalt 10 tööpäeva vastava tööandja juures, arvestatakse hüvitis vastavalt lõikele 1 töölepingus kokkulepitud põhipalga ja pikemaajalise lisatöötasu alusel. **[lk 3]**

Rahas hüvitamise keeld

21. **Artikkel 178.** Tasustatud põhipuhkust ei tohi hüvitada rahas, välja arvatud töösuhte lõpetamise korral.

Kasutamata jäänud põhipuhkuse rahas hüvitamine

22. **Artikkel 224.** (1) [...] (kuulutatud põhiseadusvastaseks osas „jooksva kalendriaasta eest proportsionaalselt teenistusajaks tunnistatud ajaga, samuti kasutamata jäänud puhkuse eest, mis on edasi kantud vastavalt artiklile 176“ [...]) Töölepingu lõppemisel on töötajal õigus nõuda kasutamata jäänud tasustatud põhipuhkuse hüvitamist rahas jooksva kalendriaasta eest proportsionaalselt teenistusajaks tunnistatud ajaga, samuti kasutamata jäänud puhkuse eest, mis on edasi kantud vastavalt artiklile 176, kui puhkuse nõue ei ole aegunud.
23. (2) [...] Eelnevas lõikes nimetatud rahaline hüvitis arvestatakse välja vastavalt artiklile 177 töösuhte lõpetamise aja seisuga.

Mõiste

24. **Artikkel 357.** (1) [...] Töövaidlused on töötaja ja tööandja vahelised vaidlused töösuhte tekkimise, olemasolu, täitmise ja lõpetamise üle, samuti vaidlused kollektiivlepingute rakendamise ja tööaja kindlaksmääramise üle.

Välismaal töötavate Bulgaaria töötajatega seonduvate töövaidluste lahendamise pädevus

25. **Artikkel 362.** [...] Bulgaaria kodakondsusega ja välismaal töötavate töötajate ning välismaal tegutsevate Bulgaaria tööandjate vaheliste töövaidluste lahendamise pädevus on Sofias asuvatel kohtutel. Kui töötaja on kostja, siis on pädevad tema koduriigi elukohajärgsed kohtud.

Mõisted

26. § 1. Käesoleva seaduse tähenduses:
27. 1. [...] „Tööandja“ on iga füüsiline või juriidiline isik või nendest sõltuv üksus ning iga organisatsiooniliselt ja majanduslikult eraldatud üksus (ettevõtte, asutus, organisatsioon, kooperatiiv, käitis, tegevuskoht, majapidamine, äriühing või muu taoline), kes on iseseisvalt töötajad tööle võtnud töösuhte raames, siia hulka kuuluvad ka kodus töötamine ja kaugtöö ning töötajate saatmine tööle tellijaettevõttesse.
28. **3.2. Tsiviilkohtumenetluse seadustik (Grazhdanski protsesualen kodeks, edaspidi „GPK“)** („[...]“): [lk 4]

Hagide liigid

29. **Artikkel 124.** (1) Igaüks võib esitada hagi oma rikutud õiguse kehtestamiseks või õigussuhte või õiguse olemasolu või puudumise tuvastamiseks, kui tal on selleks õigustatud huvi.
30. **3.3. Diplomaatilise teenistuse seadus (Zakon za diplomaticheskata sluzhba)** [...]:

Välisesindus. Avamine ja sulgemine

31. **Artikkel 21.** (1) [...] Bulgaaria Vabariigi välisesindus on Ministerstvo na vanshnite raboti (välisministeerium) territoriaalne struktuuriüksus, mis tegeleb diplomaatilise ja/või konsulaartegevusega teises riigis või rahvusvahelistes valitsusorganisatsioonides.
32. (2) Välisesindused on:
33. 1. saatkonnad;
34. 2. alalised esindused ja alalised delegatsioonid rahvusvaheliste valitsusorganisatsioonide juures;

35. 3. peakonsulaadid, konsulaadid, asekonsulaadid ja konsulaaresindused;
36. 4. diplomaatilised bürood ja kontaktbürood;
37. 5. erimissioonid erimissioonide konventsiooni tähenduses, mille võttis 8. detsembril 1969 [...] vastu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee.
38. (3) Välisesindused avab, nende liigi määrab kindlaks ja sulgeb Ministar na vanshnite raboti (välisminister) ettepanekul Ministerski savet (ministrite nõukogu).

Struktuur ja koosseis

39. **Artikkel 22.** (1) Välisesindus koosneb juhust, diplomaatilisest personalist, haldus- ja tehnilisest personalist ja koduabilistest 18. aprillil 1963 sõlmitud diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni [...], 24. aprillil 1963 Viinis sõlmitud konsulaarsuhete Viini konventsiooni ja erimissioonide konventsiooni tähenduses.
40. (2) Välisesinduses võib vastavalt nende liigile, funktsioonidele ja koosseisule sisse seada büroosid.

4. Asjaolud

41. Kuna menetluse ese on kohtu rahvusvahelise pädevuse kontrollimine ning kuna see määratakse kindlaks, võttes aluseks poolte poolt esitatud avaldused, esitatakse käesolevaga hagi ja vastuses hagi poolte esitatud seisukohad.
42. 30. aprillil 2019 esitas hageja ZN, kes on Bulgaaria kodanik, mitme nõudega hagi Bulgaaria Vabariigi peakonsulaadi Valencias, Hispaania Kuningriik, vastu.
43. Ta märgib, et sõlmis Bulgaaria Vabariigi peakonsulaadiga [lk 5] Valencias ajavahemikul 2. jaanuarist 2013 kuni 29. juunini 2017 lepingud isiklikult osutatavate tööde tegemiseks seoses dokumentide vastuvõtmisega ja haldamisega konsulaadis Bulgaaria kodanike algatatud asjades. Hageja väidab, et diplomaatilise teenistuse seaduse (Zakon za diplomaticheskata sluzhba) kohaselt ei tohi Bulgaaria Vabariigi välisesindused anda tööd isikutele teenuste osutamiseks või tegevuste läbiviimiseks, kui [nendega sõlmitud] lepingute puhul ei ole tegemist töölepingutega. Lisaks on ta seisukohal, et lepingud vastasid Bulgaaria õiguse kohaselt töölepingute sisule esitatavatele nõuetele.
44. Hagi ja 12. juunil 2019 ja 24. juulil 2019 esitatud täiendavates seisukohtades märgitakse, et hagejale ei hüvitatud 4 aasta jooksul (2013 kuni 2016 k. a) kasutamata jäänud põhipuhkust rahas, kuigi tema õigussuhet oleks tulnud käsitleda töösuhtena ning igal töölepinguga töötajal on töösuhte lõppemisel puhkuseõue või kasutamata jäänud puhkuse rahas hüvitamise nõue.

45. Seoses esitatud asjaoludega taotleb hageja tema Valencias, Hispaanias asuva peakonsulaadiga sõlmitud õigussuhte tunnistamist töösuhteks ning konsulaadilt eelpool nimetatud 4 aasta jooksul kasutamata jäänud puhkuse eest rahalise hüvitise summas 3000 eurot väljamõistmist.
46. Hageja ja peakonsulaadi vahel sõlmitud lepingutes, mis on esitatud koos hagiga, on selgelt ette nähtud, et küsimuste suhtes, mida ei ole nimetatud lepingutes reguleeritud, kehtib Bulgaaria õigus.
47. Vastuses hagile märkis kostja, et käesoleva vaidluse lahendamiseks ei ole pädev Bulgaaria kohus, vaid hageja töökohajärgne kohus, s.t Hispaania Kuningriigi kohus.

5. Seos liidu õigusega ja vajalik tõlgendamine:

48. Kohus menetleb vaidlust, mida Bulgaaria õiguse kohaselt tuleb käsitleda individuaalseks töövaidluseks. Bulgaaria õigus sätestab selgelt, et välismaal tegutseva Bulgaaria tööandja ja Bulgaaria kodakondsusega töötaja vahel sõlmitud lepingutest tulenevate vaidluste lahendamise pädevus on Bulgaaria kohtutel (KT artikkel 362).
49. Tsiviilasjades, kaasa arvatud töövaidlustes rahvusvahelise pädevuse kindlaksmääramise vallas on Euroopa Liit andnud määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (edaspidi „määrus“ või „Brüsseli I määrus“). Määruse artikli 1 kohaselt kohaldatakse määrust tsiviil- ja kaubandusajade suhtes igat liiki kohtutes, välja arvatud Brüsseli I määruse artikli 1 lõikes 2 selgelt nimetatud juhtudel. Brüsseli I määrus ei sätesta [lk 6] erandit vaidluste jaoks, milles osalevad diplomaatilised või konsulaaresindajad. Määruse artikli 5 lõike 1 kohaselt võib isikute vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, hagi esitada teise liikmesriigi kohtusse üksnes määruses kehtestatud eripädevust reguleerivas korras.
50. Samal ajal antakse määruse kolmanda punkti kohaselt Brüsseli I määrus, et liit saaks „võtta meetmed seoses õiguslase koostööga piiriülese toimega tsiviilasjades“. Käesoleval juhul sellist piiriülest toimet ei esine. Vaidluse poolteks on Bulgaaria töötaja ja Bulgaaria tööandja ning õigussuhe viitab tihedale seosele Bulgaariaga, kusjuures hageja tahab ilmselgelt, et tema hagi menetleks Bulgaaria kohus. Lisaks on kostja Bulgaaria ametkonna filiaal, mis asub küll teise liikmesriigi territooriumil, mille tegevus on aga eranditult seotud Bulgaaria Vabariigi kodanikele osutatavate teenustega.
51. Eespool kirjeldatud põhjustel kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tegemist on „piiriülese toimega“ vaidlusega ning leiab, et määrust tuleb tõlgendada nii, et seda ei kohaldata liikmesriigi kodaniku ja selle välismaal oleva konsulaaresinduste vaheliste vaidluste lahendamisel, isegi kui sellist erandit ei ole selgelt sätestatud. Seetõttu on vaja määruses sätestatud tõlgendada, kusjuures eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kohaseks esitada järgnev

6. küsimus:

52. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 5 lõiget 1 koostoimes selle põhjendusega 3 tuleb tõlgendada nii, et määrust tuleb kohaldada liikmesriigi kohtute rahvusvahelise pädevuse kindlaksmääramisel selle liikmesriigi töötaja ja selle liikmesriigi teises liikmesriigis asuva konsulaarteenistuse vahelise vaidluse lahendamisel, või tuleb neid sätteid tõlgendada nii, et sellise vaidluse lahendamisel tuleb kohaldada poolte ühise kodakondsuse järgse liikmesriigi pädevust reguleerivaid riigisiseseid sätteid?
53. [...] Sofiyski rayoneni sad (Sofia rajoonikohus) [...] tegi ELTL artikli 267 esimese lõigu alusel

MÄÄRUSE:

54. Menetlus **peatatakse** [...];
55. Euroopa Kohtule esitatakse liidu õiguse tõlgenduse saamiseks järgnev küsimus:
56. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 5 lõiget 1 koostoimes selle põhjendusega 3 tuleb tõlgendada nii, et määrust tuleb kohaldada liikmesriigi kohtute rahvusvahelise pädevuse kindlaksmääramisel **[lk 7]** selle liikmesriigi töötaja ja selle liikmesriigi teises liikmesriigis asuva konsulaarteenistuse vahelise vaidluse lahendamisel, või tuleb neid sätteid tõlgendada nii, et sellise vaidluse lahendamisel tuleb kohaldada poolte ühise kodakondsuse järgse liikmesriigi pädevust reguleerivaid riigisiseseid sätteid?
- [...]